

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ПОЛІТИКОЮ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Т. О. Ледян,
аспірант, КПУ, м. Запоріжжя

У статті автором запропоновано організаційно-економічний механізм управління ресурсозбереженням на промисловому підприємстві, визначені основні завдання механізму, його принципи, етапи реалізації, можливості застосування в діяльності промислового підприємства.

The author offered the organizationally economic mechanism of management of innovations on the industrial enterprise, basic tasks of the mechanism, its principles, implementation, possibility of application in activity of industrial enterprise phases are determined in the article.

ВСТУП

Сучасний етап економічного розвитку України характеризується актуалізацією впровадження інноваційних заходів в усіх сферах народного господарства країни з огляду на можливості комплексного вирішення існуючих соціальних, екологічних, економічних проблем за допомогою ресурсозбереження. Пріоритетними для підвищення ефективності вітчизняного виробництва є високотехнологічні наукомісткі галузі. Активізація реалізації інноваційної ресурсозберігаючої політики в промисловому комплексі забезпечить зростання економічної ефективності виробництва, збереження природних та інших видів ресурсів, скорочення обсягів забруднення довкілля, підвищення рівня життя населення.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Дослідити механізм управління інноваційною політикою на промислових підприємствах.

РЕЗУЛЬТАТИ

Проведення державної інноваційної політики в промисловості неможливе без активного впровадження інноваційних ресурсозберігаючих заходів на кожному українському підприємстві. В свою чергу реалізація ресурсозберігаючої політики на мікроекономічному рівні потребує формування розвинутого механізму управління інноваційним ресурсозбереженням на підприємстві, який охоплює всі питання виробничої, комерційної, науково-дослідної, постачальницької діяльності господарського суб'єкта, ефективно зацікавлюючи окремі підрозділи та служби підприємства у проведенні комплексних робіт з підвищення ресурсоефективності виробництва. Останні наукові дослідження стосовно доцільності застосування різноманітних методів управління для цілей підвищення ресурсоефективності на промисловому підприємстві свідчать,

що в умовах ринкової економіки найбільш дієвими для стимулювання інноваційного ресурсозбереження на мікрорівні є економічні методи управління, що обумовлює актуальність формування та розвитку адекватних організаційно-економічних механізмів управління реалізацією інноваційної ресурсозберігаючої політики на вітчизняних промислових підприємствах [1].

На нашу думку, головною метою формування організаційно-економічного механізму управління реалізацією інноваційної ресурсозберігаючої політики на українському промисловому підприємстві є максимізація його прибутку за рахунок виявлення та практичного використання наявних резервів інноваційного ресурсозбереження на всіх стадіях життєвого циклу виробу. Відповідно до зазначеної мети, основними завданнями такого механізму, на наш погляд, є:

- адекватне відображення результатів інноваційних ресурсозберігаючих заходів, впроваджених на всіх стадіях життєвого циклу промислової продукції, у фінансово-економічній звітності підприємства за допомогою відповідної системи економічних показників, зокрема методичних підходів до управління інноваційною діяльністю з метою зменшення повної ресурсоемності виробу;

- формування економічних обмежень щодо перевитрат ресурсів протягом життєвого циклу продукції (встановлення системи стандартів підприємства на витрати ресурсів для виготовлення одиниці продукції, а також комплексу адекватних економічних санкцій та заохочень);

- встановлення відповідності між досягнутим ступенем використання ресурсів окремими підрозділами та службами підприємства та рівнем витрат на виробництво і реалізацію продукції;

- економічне стимулювання інноваційної ресурсозберігаючої діяльності підрозділів та служб підприєм-

ства, його окремих працівників та ін.

Формування і подальше функціонування організаційно-економічного механізму управління реалізацією інноваційної ресурсозберігаючої політики на мікрорівні має ґрунтуватися на таких принципах [5]:

- системності: охоплення інноваційними процесами ресурсозбереження усіх ланок (взаємопов'язаних підсистем) управлінського циклу на підприємстві: організаційних, технічних, економічних, соціальних, ідеологічних заходів, методів та засобів, спрямованих на економію ресурсів та підвищення ресурсоефективності виробництва;

- цілісності: дотримання єдності системи управління інноваційним ресурсозбереженням на підприємстві, заснованої на взаємозв'язку та взаємобумовленості процесів проектування, технічної підготовки виробництва, самого виробництва продукції, експлуатаційної та утилізаційної стадій та узгодженні їх економічних показників;

- довгострокової перспективи: формування довгострокових засад здійснення інноваційної ресурсозберігаючої політики на підприємстві (вибір ресурсозберігаючої стратегії, розбудова системи комплексного економічного управління інноваційним ресурсозбереженням на підприємстві, розроблення відповідних забезпечуючих заходів довгострокового характеру);

- нормативності: запровадження та постійне вдосконалення підприємством власної системи стандартів використання ресурсів на різних ділянках та стадіях виробництва, розробленої на основі загальнодержавних та галузевих нормативів, із застосуванням адекватних економічних санкцій до порушників при невиконанні встановлених вимог;

- замкненої відповідальності служб підприємства за досягнення кінцевого результату ресурсозбереження: забезпечення комплексної відповідальності усіх працівників, підрозділів та служб підприємства відповідно до закріплених за ними функцій за рівень використання ресурсів як в натуральному, так і вартісному вимірі, посилення особистої відповідальності кожної структурної одиниці за організацію всього виробничого процесу, підвищення зацікавленості в ініціативному та точному виконанні закріплених функцій;

- адекватного та оперативного відображення: врахування максимальної кількості факторів впливу, які формують кількісні значення проміжних та підсумкових економічних показників інноваційного ресурсозбереження на підприємстві. Аналіз зазначених факторів та показників дозволяє визначити ступінь участі окремих служб та підрозділів в процесі оптимізації використання виробничих ресурсів та підвищенні ефективності витрат на інноваційне ресурсозбереження;

- врахування вартості упущених можливостей: забезпечення постійного співставлення вартості альтернативних варіантів використання ресурсів при розробленні нових продуктів та виробництві існуючих з урахуванням резервів ресурсозбереження;

- економічного стимулювання: встановлення прямого взаємозв'язку фондів економічного заохочення прац-

івників з результатами інноваційної ресурсозберігаючої діяльності всього підприємства в цілому, його окремих підрозділів та служб, забезпечення стабільної економічної зацікавленості персоналу та окремого працівника у постійному зростанні продуктивності праці, підвищенні обсягів виробництва якісної продукції, пошуку інноваційних ресурсозберігаючих шляхів виконання планових завдань тощо; завчасне доведення розміру та умов отримання економічних заохочень до підрозділів підприємства.

Основними забезпечувачими напрямками реалізації зазначених принципів та формування відповідного організаційно-економічного механізму на промисловому підприємстві, на нашу думку, є:

- визначення стратегії розвитку промислового підприємства з урахуванням вимог інноваційного ресурсозбереження;

- розробка диференційованої системи стандартів підприємства щодо витрат ресурсів на одиницю виробленої продукції;

- вдосконалення системи зовнішньої та внутрішньої звітності підприємства з метою збору та аналізу інформації, що відображає поточний стан та результати впровадження інноваційних ресурсозберігаючих заходів на різних етапах життєвого циклу промислової продукції;

- запровадження системи контролю за виконанням вимог ресурсозбереження, встановлених підприємством, на кожній стадії виробництва;

- вдосконалення системи прогнозування та планування витрат ресурсів на підприємстві відповідно до системи внутрішньозаводських стандартів та досягнутих результатів інноваційного ресурсозбереження (з систематичним корегуванням стандартів підприємства, якщо досягнуті результати з ресурсозбереження дозволяють зробити їх більш жорсткими);

- формування системи фінансування інноваційних заходів з ресурсозбереження (пошук джерел фінансування, визначення оптимальних з точки зору співвідношення результатів та витрат інноваційних ресурсозберігаючих заходів);

- формування системи регулювання ресурсозбереження за допомогою різних методів управління: економічних — запровадження комплексу економічних санкцій (заохочень) для працівників у разі невиконання (виконання, перевиконання) ними вимог ресурсозбереження на підприємстві; адміністративних — застосування заходів адміністративного впливу до порушників встановлених вимог; соціально-психологічних — морального осудження (стимулювання) тощо; причому перевага має бути надана саме економічним методам регулювання як найбільш дієвим в ринкових умовах.

В загальному вигляді за структурою організаційно-економічний механізм управління реалізацією інноваційної політики на промисловому підприємстві, на наш погляд, може бути поданий як низка етапів, що в своїй сукупності утворюють комплексну систему управління ресурсозбереженням на підприємстві, яка може використовуватися для досягнення широкого спектра управлінських цілей за допомогою, перш за все, еко-

мічних методів (рис. 1).

Зокрема, такими цілями, що формуються на першому етапі зазначеного механізму на основі аналізу поточних та перспективних проблем підприємства, пов'язаних з інноваційним ресурсозбереженням, виступають оптимізація витрат на виготовлення нових промислових виробів підприємством з урахуванням резервів ресурсозбереження на всіх стадіях їх життєвого циклу; вдосконалення існуючої системи нормативів витрат ресурсів на підприємстві; активізація пошуку резервів ресурсозбереження на окремих ділянках виробництва з метою зниження рівня ресурсоемності існуючих виробів; зниження шкідливого впливу діяльності підприємства на навколишнє природне середовище за рахунок використання наявних резервів ресурсозбереження тощо.

Конкретизація поставлених цілей шляхом формулювання низки відповідних завдань відбувається на другому етапі. Наприклад, ціль зі зниження рівня ресурсоемності існуючих виробів може містити такі завдання, як вдосконалення конструкції існуючих виробів у напрямі ресурсозбереження, забезпечення більш якісного постачання підприємства необхідними матеріалами (бажано підвищеної якості та за менш високою ціною), більш раціональна організація технологічного процесу виготовлення існуючих виробів, прискорення обігу готової продукції, оплати її споживачем і т.д.

На третьому етапі визначаються суб'єкти та об'єкти цільового впливу відповідно до поставлених завдань. На цьому етапі досліджується коло суб'єктів зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства — споживачі, конкуренти, органів державної влади, безпосередньо підрозділів підприємства, окремих робочих груп, які впливають на досягнення кінцевого результату ресурсозбереження, та аналізується ступінь їх впливу, а також особливості об'єктів — технологічних процесів, виробничих ділянок, промислової та кінцевої продукції, виробничих операцій тощо — для яких визначається їх сприйнятливості до зовнішніх впливів.

Четвертий етап передбачає формування множини альтернативних варіантів інноваційних ресурсозберігаючих заходів (технічних, соціальних, організаційних, економічних, екологічних (природоохоронних)), виходячи з визначеного кола суб'єктів і об'єктів впливу. На цьому етапі також проводиться економічна оцінка ефективності заходів з урахуванням стадій життєвого циклу промислової продукції та відбір найбільш ефективних з них, які формують підсумковий комплекс заходів, що підлягає подальшій реалізації.

На п'ятому етапі здійснюється підбір адекватного інструментарію для реалізації комплексу відібраних інноваційних ресурсозберігаючих заходів та визначаються джерела їх фінансування. Зазначений інструментарій повинен охоплювати застосування усіх методів управління: адміністративних, економічних, соціально-психологічних, з переважанням, на наш погляд, економічних важелів впливу. Зокрема, адміністративний інструментарій може передбачати по-

силення норм витрат ресурсів підприємством, адміністративні стягнення за невиконання плану інноваційних ресурсозберігаючих заходів, перевитрату матеріалів та ін. Як правило, його використання пов'язане з формуванням негативної мотивації у працівника і менш ефективне, ніж економічне стимулювання, що поєднує як позитивну, так і негативну мотивації. З метою економічного стимулювання реалізації інноваційних ресурсозберігаючих заходів на виробництві можуть застосовуватися премії, виплачувані за виконання і перевиконання плану з ресурсозбереження, досягнення незапланованої економії ресурсів, подання раціоналізаторських пропозицій з ресурсозбереження, а також відрахування з заробітної плати при невиконанні поставлених завдань щодо раціонального використання ресурсів. Психологічний інструментарій охоплює заходи морального заохочення працівників за досягнуті показники в сфері ресурсозбереження, поліпшення умов праці, нагородження грамотами, коштовними подарунками, присвоєння почесних звань. Паралельно з вибором інструментарію реалізації інноваційних ресурсозберігаючих заходів визначається конкретне джерело їх фінансування. Перелік таких джерел та можливості їх практичного використання для реалізації інноваційних ресурсозберігаючих заходів на мікрорівні достатньо повно висвітлені у праці [2].

Після визначення спектру застосовуваних інструментів впливу та джерел фінансування на шостому етапі відбувається практична реалізація інноваційних ресурсозберігаючих заходів через ухвалення та виконання відповідних управлінських рішень, а також здійснюється контроль за ходом їх виконання.

Підсумковим етапом механізму є оцінка результатів впливу інноваційної ресурсозберігаючої політики на об'єкти управління. Для її проведення можуть використовуватися показники, які відображають ступінь зміни вихідних показників-індикаторів, зокрема зміну продуктивності праці, обсяги економії (перевитрати) ресурсів, зміну суми витрат на ремонт устаткування, зростання якості продукції, скорочення обсягів оборотних коштів, зміну конкурентоздатності продукції та ін. На цьому етапі визначається рівень досягнення поставлених на початку циклу цілей та окреслюється коло проблем, що підлягають вирішенню у майбутньому та слугуватимуть для визначення цілей управління в наступному циклі. Після оцінки результатів впливу розглянутий цикл повторюється знову, забезпечуючи ефективне управління реалізацією інноваційної ресурсозберігаючої політики на підприємстві.

Проілюструємо, яким чином запропонований організаційно-економічний механізм може бути застосований (за необхідністю у дещо модифікованому вигляді) для досягнення конкретної управлінської цілі — забезпечення оптимального рівня повних витрат за життєвим циклом нового промислового виробу. Модифікована

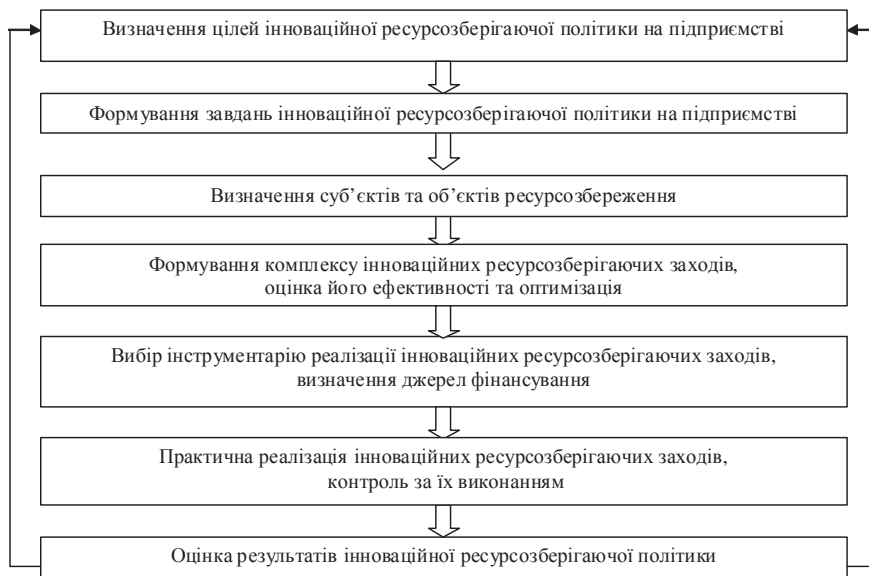

Рис. 1. Схема організаційно-економічного механізму управління реалізацією інноваційної ресурсозберігаючої політики на промисловому підприємстві

структурна схема такого механізму подана нами на рис. 2. Метою механізму є оптимізація (мінімізація) витрат, використовуваних ресурсів усіх видів у розрахунку на весь життєвий цикл виробу при його проектуванні. Розглянемо більш детально сутність кожного з структурних елементів (етапів) механізму.

Початковий етап механізму оптимізації витрат ресурсів за весь життєвий цикл проектного виробу охоплює сферу передпроектних досліджень, на основі результатів яких у подальшому на підприємстві відбувається формування набору основних властивостей нового продукту згідно з вивченими споживачькими вимогами. На даному етапі, на наш погляд, має бути створена робоча група з проектування нового виробу — головний суб'єкт управління процесом оптимізації витрат. До її складу, на нашу думку, доцільно ввести фахівців з усіх питань, які можуть виникнути в процесі оптимізації ресурсних витрат на виготовлення продукту на кожній із стадій його життєвого циклу. Протягом аналізованого етапу фахівцями підприємства мають бути визначені пріоритетні властивості нового продукту з урахуванням виконаних маркетингових досліджень та можливості їх практичного забезпечення.

Доцільність створення зазначеної робочої групи фахівців при проектуванні нового промислового виробу з точки зору формування ефективного організаційно-економічного механізму управління реалізацією інноваційної ресурсозберігаючої політики на промисловому підприємстві диктується необхідністю залучення до інноваційних ресурсозберігаючих процесів якнайбільшої кількості працівників усіх підрозділів та служб. Це є виправданим і як при розробці та запровадженні нових промислових продуктів, так і при пошуку резервів підвищення ресурсоефективності функціонуючого виробництва з урахуванням наявної номенклатури та асортименту виробів.

Зокрема, залучення до розроблення нових видів продукції різноманітних фахівців, які працюють в конструкторській, технологічній сферах підготовки виробництва, постачальницькій, комерційній та інших сферах діяльності підприємства, забезпечує оптимізацію (мінімізацію) витрат ресурсів за усім життєвим циклом проектного виробу завдяки широкому врахуванню резервів ресурсозбереження різних стадій циклу. Підтвердженням цього факту є дані досліджень вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема Е. Вайцзеккера, П. Хокена, Е. та Х. Ловінців, згідно з якими застосування системного підходу при проектуванні нових виробів дозволяє отримати більш високі економічні результати навіть за менших витрат коштів [4].

На другому етапі організаційно-економічного механізму відбувається формування множини альтернативних варіантів виготовлення нового виробу, які суттєво різняться як за своїми споживчими властивостями відповідно до обраних пріоритетів, так і за особливостями застосовуваних процесів виробництва. При проходженні цього етапу, на наш погляд, доцільно створити максимально сприятливі умови для технічної творчості, залучивши до розроблення варіантів виробу якнайбільше фахівців з робочої групи та забезпечивши врахування думки кожного з них, навіть якщо в подальшому вказані ідеї виявляться не зовсім вдалимися з окремих позицій, пов'язаних зі специфікою виробництва, експлуатації продукції тощо. Зокрема, для стимулювання творчої активності фахівців можуть застосовуватися широковідомі методи, такі як морфологічний аналіз, метод мозкового штурму, аналогія з об'єктами з іншої сфери і т.д. [3].

Перехід до третього етапу передбачає переведення напрацьованої множини альтернативних варіантів виготовлення майбутнього виробу в економічну площину шляхом підрахунку вартісної величини їх повної ресур-

соємності. Результатом даного етапу є формування множини вартісних оцінок варіантів виготовлення нового виробу, вибір оптимальної з яких здійснюється на наступному етапі.

Четвертий етап полягає у визначенні фахівцями робочої групи комплексу об'єктивних обмежень виробничого, комерційного та іншого характеру на підприємстві, покликаною звизити сформовану множину вартісних оцінок варіантів виробу, та проведення оптимізації повної ресурсоемності виробу за варіантами. До зазначених обмежень можуть бути віднесені такі, що пов'язані з матеріально-технічним постачанням підприємства (наприклад, використання при виготовленні виробу дефіцитних матеріалів, постачання яких здійснюється з перебоями, що може призвести до тимчасової зупинки виробництва; обмеженість обсягів постачання матеріалів та сировини тощо), особливостями технологічного процесу (зокрема, обов'язковість використання існуючих технологічних ліній у зв'язку з неспроможністю підприємства їх замінити (через брак коштів, часу тощо)) та наявними виробничими потужностями, специфікою організації праці, виробництва та управління на підприємстві, умовами реалізації продукції (специфіка споживачів продукції підприємства; тип конкуренції на ринку, де функціонує підприємство; рівень виробничих витрат підприємства і його конкурентів та ін.) тощо. Відповідно до вказаних обмежень фахівцями робочої групи аналізуються запропоновані варіанти та відкидаються такі, що не відповідають сформованій системі обмежень.

П'ятий, завершальний етап полягає у підсумовуванні виконаної робочою групою роботи, ефективність якої може бути оцінена показниками економічного ефекту ресурсозбереження, досягнутого в цілому за життєвим циклом виробу, за окремими його стадіями, а також за окремими видами ресурсів. Використання зазначених показників дозволяє виділити внесок кожного з фахівців робочої групи у загальний результат, що є підґрунтям для встановлення економічно обґрунтованих розмірів винагороди за виконану роботу та стимулювання здійснення додаткових зусиль членами групи для максимальної реалізації резервів ресурсозбереження.

Зокрема, формування розміру матеріальної винагороди проектувальникам за оптимізацію вартісної складової життєвого циклу проектного виробу за рекомендацією, з якою ми повністю погоджуємося, слід здійснювати не як відсоток від загальної вартості життєвого циклу проектного виробу, а як відсоток від досягнутої економії ресурсів (економічного ефекту ресурсозбереження) або штраф за їх перевитрату. Крім того, доцільним є запровадження поступових виплат винагороди (стягнення штрафу) проектувальникам протягом певного періоду часу, який зазвичай відповідає тривалості налагодження виробничого процесу та виведення нового товару на ринок. Такий механізм виплат (штрафних санкцій) забезпечує формування пози-

Рис. 2. Схема організаційно-економічного механізму управління ресурсозбереженням при проектуванні нових промислових виробів

тивної мотивації у проектувальників щодо пошуку резервів зниження вартості продукції не лише на стадії проектування, а й у подальшому її виробництві, запобігаючи формальному підходу до ресурсозбереження та стимулюючи творчу активність працівників. В свою чергу, це обумовлює необхідність повторного проходження етапів організаційно-економічного механізму управління, щоразу покращуючи результати ресурсозбереження.

Таким чином, запропонований нами організаційно-економічний механізм управління реалізацією інноваційної ресурсозберігаючої політики на промисловому підприємстві дозволяє вирішувати такі основні завдання:

1) проводити постійний моніторинг виникаючих на підприємстві виробничих, соціальних, економічних та екологічних проблем, вирішення яких може бути забезпечене за рахунок інноваційного ресурсозбереження, сприяти своєчасному їх вирішенню або запобігти виникненню;

2) здійснювати оптимізацію витрат ресурсів на підприємстві при розробленні нових промислових виробів, вдосконаленні існуючих, підвищувати рівень організації виробництва, продуктивності праці, покращувати її умови тощо за рахунок всеохоплюючого інноваційного ресурсозбереження;

3) проводити економічну оцінку результатів ресурсозбереження на підприємстві, у тому числі за окремими комплексами інноваційних ресурсозберігаючих заходів, видами ресурсів, визначати конкретний внесок у загальний результат ресурсозбереження окремих підрозділів підприємства та працівників;

4) зацікавити працівників підприємства, перш за все проектувальників нових виробів, у постійному пошуку та реалізації резервів ресурсозбереження на всіх етапах життєвого циклу промислової продукції шляхом створення ефективної системи економічних санкцій та заохочень, сформувавши стійку мотивацію працівників до інноваційного ресурсозбереження, покращення результатів своєї роботи через забезпечення чіткого взаємозв'язку результатів їх праці з її оплатою;

5) мінімізувати витрати підприємства на ухвалення складних управлі-

нських рішень з інноваційного ресурсозбереження шляхом створення та організації діяльності відповідних робочих груп з різних фахівців, які забезпечують узгодження різних аспектів та можливостей ресурсозбереження на всіх етапах життєвого циклу промислового виробу та є ефективними тимчасовими організаційними структурами, доцільними для застосування при вирішенні подібних завдань;

6) максимізувати прибуток промислового підприємства за рахунок систематичного виявлення та використання наявних резервів ресурсозбереження, посилити його позиції на ринку шляхом підвищення рівня конкурентоспроможності виготовлюваної ним продукції.

Розроблена структурна схема організаційно-економічного механізму управління реалізацією інноваційної ресурсозберігаючої політики на промисловому підприємстві, що характеризується наявністю покрокового алгоритму, та запропонований автором варіант її модифікації для досягнення конкретної управлінської мети обумовлює можливість розповсюдження запропонованого механізму на вітчизняних підприємствах інших галузей та сфер діяльності для використання існуючого інноваційного потенціалу ресурсозбереження.

ВИСНОВКИ

З метою стимулювання реалізації інноваційної ресурсозберігаючої політики на мікроекономічному рівні сформований організаційно-економічний механізм управління ресурсозбереженням на підприємстві, який охоплює всі питання виробничої, комерційної, науково-дослідної, постачальницької діяльності господарського суб'єкта, ефективно зацікавлюючи його окремі підрозділи та служби у проведенні комплексних робіт з підвищення ресурсоефективності виробництва. Головною метою такого механізму визначено максимізацію прибутку промислового підприємства за рахунок виявлення та практичного використання наявних резервів ресурсозбереження на всіх стадіях життєвого циклу виробу. До основних принципів функціонування організаційно-еконо-

мічного механізму належать принцип системності, цілісності, довгострокової перспективи, нормативності, замкненої відповідальності служб підприємства за досягнення кінцевого результату ресурсозбереження, адекватного та оперативного відображення, врахування вартості упущених можливостей та економічного стимулювання.

За структурою організаційно-економічний механізм управління реалізацією інноваційної ресурсозберігаючої політики на промисловому підприємстві автором пропонується розглядати як низку етапів, що в своїй сукупності утворюють комплексну систему управління ресурсозбереженням на підприємстві, а саме: визначення цілей інноваційної ресурсозберігаючої політики на підприємстві; формування відповідних завдань; визначення суб'єктів та об'єктів ресурсозбереження; формування комплексу інноваційних ресурсозберігаючих заходів, оцінка їх ефективності та оптимізація; вибір інструментарію та визначення джерел фінансування реалізації інноваційних ресурсозберігаючих заходів; практична реалізація та контроль за виконанням заходів; оцінка результатів інноваційної ресурсозберігаючої політики на підприємстві. Можливості практичного застосування запропонованого організаційно-економічного механізму проілюстровано на прикладі досягнення конкретної управлінської цілі (забезпечення оптимального рівня повних витрат за життєвим циклом нового промислового виробу) зі створенням тимчасової організаційної структури — робочої групи з фахівців різного профілю, функціонування якої забезпечує комплексний підхід до вирішення поставленої проблеми, використанням розроблених методичних підходів до оптимізації повної ресурсоемності промислового виробу та системи економічних санкцій і заохочень проектувальників до ресурсозбереження.

Література:

1. Анализ зарубежного законодательства и стандартов по энергоэффективности и энергосбережению / В.Е. Тонкаль, И.И. Стоянова, Е.В. Гагурин и др., Агентство по рациональному использованию энергии и экологии. — К.: 1996. — 136 с.
2. Ильяшенко С.Н. Инновационное развитие рыночных возможностей: проблемы управления. — Сумы: ВВП "Мрия-1" ЛТД, 1999. — 222 с.
3. Ильяшенко С.М. Управление инновационным развитием: проблемы, концепції, методи: Навч. посіб.- Суми: ВТД "Університетська книга", 2003. — 278 с.
4. Вайцзеккер Э., Ловинс Э., Ловинс Л. Фактор четыре. Затрат — половина, отдача — двойная. Новый доклад Римскому клубу. — М.: Academia, 2000. — 400 с.
5. Таран В.А., Богатырев А.В. Ресурсозбережение как стратегический объект системы государственного и внутрифирменного управления // Машиностроитель. — 2004. — № 2. — С. 1—14.